

Για την αξία της παιδικής λογοτεχνίας

Μιλώντας για παιδική λογοτεχνία, εννοούμε «τα αισθητικά δικαιωμένα λογοτεχνικά κείμενα που είναι σε θέση να φέρουν το παιδί σε επαφή με το αισθητικό φαινόμενο της Τέχνης – και ειδικότερα της Λογοτεχνίας. Τα λογοτεχνικά αυτά κείμενα αποτελούν, κατά κανόνα, πνευματικά δημιουργήματα των μεγάλων. Γιατί αυτοί κυρίως διαθέτουν την ωριμότητα ή την απαραίτητη ικανότητα να προσφέρουν στο παιδί την αισθητική συγκίνηση που χαρίζει η Τέχνη» (Δ. Γιάκου, *Ιστορία της ελληνικής παιδικής λογοτεχνίας*, Εκδόσεις Δημ. Ν. Παπαδήμα 1993). Αναφερόμαστε λοιπόν σε λογοτεχνικά κείμενα που είναι δομημένα με τρόπο ώστε να συμβάλουν στην ψυχαγωγία των παιδιών, αλλά και στην πνευματική τους καλλιέργεια, στη διαμόρφωση ελεύθερης συνείδησης και στην ωρίμανση της προσωπικότητάς τους.

Το παιδί μπορεί να ξεκινήσει τη γνωριμία με τη λογοτεχνία από πολύ μικρή ηλικία, αρκεί να βρεθεί ο ενήλικας που θα το φέρει σε επαφή με το καλό βιβλίο και θα του διαβάσει ιστορίες, ώστε να εξοικειωθεί με τη διαδικασία της ανάγνωσης. Η αγάπη για την ανάγνωση θα οδηγήσει προοδευτικά στη θέληση του παιδιού να διαβάσει κάποια στιγμή μόνο του βιβλία, να κατανοήσει πληρέστερα τον γλωσσικό κώδικα και να κατακτήσει, εντέλει, τη δεξιότητα της ανάγνωσης.

Κατά τη διαδικασία της ανάγνωσης τα παιδιά αναπτύσσουν ένα πλήθος ικανοτήτων, όπως, για παράδειγμα, τη δημιουργική έκφραση, τη φαντασία, την κριτική σκέψη. Επιπλέον, εξοικειώνονται με πολλές και διαφορετικές εκφάνσεις του γραπτού λόγου, εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους και εφοδιάζονται κατάλληλα, προκειμένου να δομήσουν στη συνέχεια τη γραμματική της γλώσσας που ακούν, αλλά και να αφομοιώσουν τους συντακτικούς της κανόνες.

Το βιβλίο, όμως, είναι κι ένα πολύτιμο εργαλείο, που βοηθά το παιδί να εξερευνήσει μακρινούς κόσμους και διαφορετικούς πολιτισμούς, αλλά ταυτόχρονα μπορεί και παρέχει απλουστευμένα μοντέλα, ώστε ο μικρός αναγνώστης να αναπτύξει τις κοινωνικές δεξιότητες που θα τον βοηθούν να ερμηνεύει τόσο τον κόσμο γύρω

του όσο και συμβάντα του άμεσου περιβάλλοντός του, που φαντάζουν περίπλοκα. Μέσα από τις περιπέτειες των ηρώων κάθε βιβλίου τα παιδιά έρχονται σε επαφή με ποικίλες καταστάσεις, καθώς τους παρακολουθούν να αναλαμβάνουν ευθύνες, να κάνουν λάθη, να προβληματίζονται, να λαμβάνουν αποφάσεις...

Παράλληλα, μέσω του βιβλίου προσφέρονται στους μικρούς αναγνώστες γνώσεις για τον κόσμο, στάσεις ζωής, αξίες και ευαισθητοποίηση σε πολλά θέματα, που είναι δύσκολο να προσεγγιστούν με διαφορετικά μέσα. Η λογοτεχνία δημιουργεί πρότυπα και προσπαθεί να σκιαγραφήσει ήρωες –άλλες φορές ιδανικούς, άλλες φορές χαρακτήρες προς αποφυγήν–, βοηθώντας έτσι τα παιδιά να διαμορφώσουν με βιωματικό τρόπο ηθικά και αισθητικά κριτήρια.

Επιπλέον, ένα βιβλίο μπορεί να αποτελέσει αφορμή ώστε να συζητηθούν θέματα που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής, όπως, για παράδειγμα, το διαζύγιο των γονέων, ο αποχωρισμός αγαπημένων προσώπων ή ακόμη και ο θάνατος, καθώς και όλα τα συναισθήματα που τέτοιες καταστάσεις γεννούν. Σε περιπτώσεις όπου το νήπιο δεν εξωτερικεύει τα συναισθήματά του και περνάει μια δυσάρεστη κατάσταση χωρίς να την εκδηλώνει, ο γονιός, ο δάσκαλος ή οποιοσδήποτε ενήλικας είναι κοντά στο παιδί, έχει τη δυνατότητα να το προσεγγίσει με τη βοήθεια ενός βιβλίου και, με αφετηρία την ιστορία που ξετυλίγεται, να αναδείξει τελικά τις παιδικές αγωνίες. Με το κατάλληλο βιβλίο, ο ενήλικας θα επισημάνει τους φόβους και τις ανησυχίες που τυχόν βιώνει το παιδί και θα το βοηθήσει να ξεδιαλύνει μια αβέβαιη κατάσταση που του προκαλεί σύγχυση.

Πώς διαλέγουμε το κατάλληλο παιδικό βιβλίο

Όταν διαλέγουμε ένα παιδικό βιβλίο, πρέπει πάντοτε να λαμβάνουμε υπόψη μας τα ενδιαφέροντα του μικρού αναγνώστη. Σημασία δεν έχει, βέβαια, μόνο το θέμα που πραγματεύεται ένα βιβλίο, αλλά και ο τρόπος με τον οποίο αυτό παρουσιάζεται. Από τη μια, λοιπόν, προτιμούμε μια ιστορία που θα προβληματίσει το παιδί, θα το κάνει να σκεφτεί, θα του προκαλέσει πληθώρα συναισθημάτων και αγωνία για τη συνέχεια· από την άλλη, οδηγούμαστε στο κατάλληλο βιβλίο,

αξιολογώντας παράλληλα αν το λεξιλόγιο της ιστορίας ανταποκρίνεται στην ηλικία του παιδιού και αν η ιστορία συνοδεύεται από πλούσια και ελκυστική εικονογράφηση, ικανή να διεγείρει την παιδική φαντασία, ικανή να συμπληρώσει τις πληροφορίες του κειμένου και, κυρίως, ικανή να μεταφέρει νοερά το παιδί σε κόσμους φανταστικούς.

Συχνά, ωστόσο, ένα βιβλίο μπορεί να γίνει η αφορμή για να εκδηλώσει το παιδί ενδιαφέρον για νέα θέματα, που ως τότε αγνοούσε ή αδιαφορούσε. Μπορούμε, άρα, κάποιες φορές να δοκιμάσουμε να προσφέρουμε στον μικρό μας αναγνώστη και βιβλία με θέματα που του είναι άγνωστα – ίσως έτσι τον βοηθήσουμε να ανακαλύψει καινούργια ενδιαφέροντα!

Η παιδική βιβλιοθήκη στο σπίτι καλό είναι να περιλαμβάνει:

- βιβλία με ενδιαφέρουσες ιστορίες, φυσική γλώσσα και ελκυστικά θέματα·
- εικονογραφημένα τραγούδια, ποιήματα, ρίμες, παροιμίες και γλωσσοδέτες·
- παραδοσιακά παραμύθια και ιστορίες με φαντασία και χιούμορ·
- βιβλία που έχουν μόνο εικόνες και καλούν τα παιδιά να δημιουργήσουν τις δικές του ιστορίες·
- βιβλία που συνδυάζουν εικόνες με μικρό και απλό κείμενο, ενθαρρύνοντας τα παιδιά να διαβάσουν μόνα τους·
- βιβλία με έργα τέχνης, που διευρύνουν την αισθητική ευαισθησία των παιδιών και τα φέρνουν σε επαφή με εικαστικούς καλλιτέχνες.

Εκπαιδευτήρια ΓΕΙΤΟΝΑ

Κορίνα Απέργη

Νηπιαγωγός

Δείτε τη δημοσίευση του άρθρου στο real.gr:

<http://www.real.gr/DefaultArthro.aspx?page=arthro&id=135893&catID=94>